

Teatrul în educația tineretului

—TREI COLOCVII—

Desele sondaje de opinie inițiate de revista noastră în cele mai variate medii de iubitori ai artei teatrale scot cu pregnanță în relief — prin interesul, competența și pasiunea argumentației interlocutorilor — rolul major al teatrului în societatea noastră, funcția sa instructiv-educativă.

Pe această coordonată de sorginte sociologică, omagiem, astăzi, prin colocviile realizate în trei importante centre ale activității tinerilor bucureșteni, al X-lea Congres al U.T.C., a X-a Conferință a U.A.S.C.R. și a III-a Conferință națională a Organizației pionierilor.

Forța documentară a răspunsurilor este de la sine grăitoare pentru consistența de gândire și de analiză cu care astăzi, la noi, arta este integrată procesului de edificare a socialismului.

CONSTANTIN POTINCU

secretarul Comitetului U.T.C. de la întreprinderea „Electromagnetica“.

„Cei tineri se vor implica în evenimente“

— Câți tineri aveți în întreprindere, tovarășe secretar ?

— Împreună cu elevii școlii profesionale, 4688.

— În desele dv. discuții cu ei, v-ați interesat dacă, printre altele, merg și la teatru ?

— Foarte mulți tineri muncitori merg la teatru. Am observat că ei caută cu aviditate spectacolele despre tineret. Iată un exemplu. De mare interes s-a bucurat piesa Noile sufe-

rințe ale tinărului W., în care se punea problema generației tinere. Dramaturgul german a optat pentru o formulă mult gustată, piesa-dezbateri, și acest lucru a dublat interesul pentru piesă. Cei tineri se vor implica în evenimente, au o mare dorință de viață, și un asemenea spectacol îi câștigă prin caracterul lui deschis, care-i face să se simtă integrați acțiunii.

— Ca activist politic, ce piesă ați dori să fie scrisă în sprijinul muncii dv. ? (Interlocutorul meu, un bărbat tânăr, cu o bunătate a privirii pe care ți-o dă contactul îndelung și rodnic cu oamenii, tace un timp ; o tăcere semnificativă, căci înțeleg dorința sa de a-mi numi subiectul cel mai pasionant pentru el.)

— Aș vrea să văd pe scenă munca unei organizații comuniste de tineret. O organizație de fabrică, prin care să se prezinte oameni vii, întocmai ca în realitate, cu probleme de muncă și viață, deopotrivă de însemnate. Cel preocupat pe tinărul muncitor ? Iată o întrebare care poate sta cu cinste la baza oricărei opere de artă.

— În mod esențial, ce-l preocupă, tovarășe secretar ?

— Să-și facă un rost în viață, să muncească, să gindească, să iubească firesc, să fie un om adevărat. Expresia e veche... om adevărat... ea spune totul.

— Acest „om adevărat“, pe scenă, ce semnificație capătă ?

— Pe scenă... Poate semnificația chipului din oglindă, pe care-l cercetezi cu atenție. Tineretul are această pasiune, a privirii a-dînci.

— Iubiți piesa de inspirație istorică ?

— Vă răspund tot în sensul precedentului răspuns. Teatrul istoric ne oferă privirii o lume eroică, de pe urma căreia n-au rămas decât marile învățăminte. Trebuie să fim pregătiți să receptăm aceste învățăminte.

— Cum ?

— Știind de unde sîntem și încotro mergem, care au fost și care sînt aspirațiile poporului nostru, știind că noi, comuniștii, preluăm tot ceea ce s-a făcut trăinic de către înaintași potrivit dorinței poporului.

— Cum trebuie fructificate în artă învățămintele de care ați amintit ?

— Creind o artă accesibilă, nu simplistă, accesibilă prin limpezimea mesajului, prin importanța lui vitală. Îmi doresc să fiu cît mai des copleșit de frumusețea cu care sînt

puse problemele în teatrul nostru ! Artă adevărată trebuie să emoționeze, trebuie să meargă direct la suflet, prin căldură, prin acel „ceva“ care nu se explică, se simte...

— Exemple ?

— Apus de soare, Mihai Viteazul, Dacia, Columna, teatru și film... Mi-a plăcut mult o piesă la TV în care se dezbătea un caz plasat în condițiile dramatice ale inundațiilor din 1970...

— Femeia fericită de Corneliu Leu.

— Da, da... E acolo un secretar de partid, extraordinar, interpretat, mi se pare, de Colea Răutu...

— Eroi ca acesta au șansa să devină populari ?

— Sigur, căci spectatorii sînt atrași de omenia lor... da, da... Cred că acesta-i secretul, omenia. Un erou popular trebuie să fie fantastic de uman.

— Ce vă doriți pentru stagiunile următoare, dumneavoastră și miilor de tineri de la „Electromagnetica“ ?

— Un teatru al zilelor noastre, scris după o atentă documentare. Să se pătrundă direct în psihologia muncitorească, pentru ca oamenii din piese să aibă firescul din viață. Trăim și muncim într-o lume pe care ne-am clădit-o cu dragoste, și această dragoste de lume nouă să se simtă, artistic, cu putere.

VICTOR ILIESCU

profesor, directorul Liceului „Gheorghe Lazăr“

„Relația dintre școală și teatru“

— Am bucuria, stimate tovarășe profesor, să discut cu un cadru didactic care se mîndrește cu multe generații de elevi. Îndelungata dv. experiență de catedră v-a prilejuit, teoretic și practic, contacte cu teatrul, teatrul în relație directă cu școala. Ca pedagog, ați avut în această artă un aliat prețios ?

— Întii, pentru completarea lecțiilor de literatură, istorie, filozofie, etică. O completare vie, concretă, într-o atmosferă de mare bogăție de idei, proprie teatrului românesc. Rela-

ția dintre școală și teatru vine să îmbogățească viziunea tinerilor despre viață și muncă, le pune elevilor în față tipuri variate de oameni — și buni și răi. Ca pedagog, sint fericit cind elevii mei văd la teatru, într-o piesă și ceea ce nu trebuie să facă în viață, ceea ce este sancționat de viața obștească. Puterea de difuziune a teatrului fiind uriașă, conținutul de idei exprimat prin teatru trebuie foarte atent controlat.

— Ați observat la elevii dv. către ce gen de teatru se îndreaptă preferința lor, ca astfel să vă referiți exact la importanța conținutului de idei?

— Pe elevi — deci pe adolescenți — îi interesează teatrul cu temă istorică și teatrul inspirat din contemporaneitate. Îi interesează, de asemenea, piese care dezbate probleme etice și piese care prin conținutul lor dau răspunsul sau pregătesc răspunsul la marile întrebări care le frământă adolescența.

— Dar ei, liceenii, cu personalitatea în formare, au în viața lor momente de puternic stimul educativ, vrednice de a figura într-un text dramatic?

— Desigur. În primul rînd mă gîndesc la atmosfera de tovărășie care încheagă colectivul și-l face să se afirme unitar. Scopul final al școlii fiind pregătirea tinerilor pentru viață și muncă, avem nevoie în permanență de popularizarea exemplelor demne de urmat. Teatrul ne poate ajuta pe noi, pedagogii, punînd în evidență caractere ferme, tineri cu pasiuni nobile, tineri entuziasmați pentru o profesiune. Absolvenții, în marea lor majoritate, vor intra în producție. Pe lîngă formele specifice de integrare, potrivit programei școlare, trebuie acționat și pe această cale sensibilă a artei, ca tineretul să fie cooptat deplin în marea masă a producătorilor de bunuri materiale și spirituale.

— Convingerea dv., susținută în substanța ei de întreaga istorie a teatrului nostru (mă refer la impulsionearea vieții publice prin forța exemplorilor dramaturgice), o privesc în perspectiva unei solide tradiții culturale. În același spirit vreau să-mi vorbiți despre dv., profesorul, spectator de teatru...

— ...spectator în mijlocul elevilor pe care îi însoțește! În spiritul exigenței de care vorbeai, exigență la care obligă situarea culturală amintită, trebuie să vă mărturisesc că n-aș vrea să mai văd pe scenă acțiuni pe care societatea noastră nu le aprobă în viață. Cui folosește dacă privim și ascultăm false probleme, vreau să spun probleme din care nu se poate extrage nimic pozitiv? Eu merg la teatru în primul rînd ca dascăl, și luați mărturisirea mea în sens larg, fără nimic dogmatic în ea. Artă în esența ei superioară înseamnă educație.

Victor Iliescu: „Teatrul ne poate ajuta pe noi, pedagogii, punînd în evidență caractere ferme, tineri cu pasiuni nobile“.

— Cunoașteți piese despre adolescenții noștri?

— Din păcate, sint foarte puține. Singura, dacă nu greșesc, ce s-a bucurat de un mare succes a fost *Nota zero* la purtare. Înțeleg întrebarea în sensul piesei de rezistență, de succes meritat. Eu am nostalgia tipurilor în teatru, a personajelor reprezentative pentru un moment istoric și în același timp reprezentative în durată pentru modul nostru nou de a gîndi și acționa. Mi-e teamă să nu mă repet...

— Important este să accentuați convingeri ferme.

— ...dar este mare, mare nevoie ca tinerii noștri să apară cît mai des în ipostaze artistice definitorii. Asta îi va determina să se depășească, să acționeze mai activ, mai prompt.

— Aceste modele-clasice pentru timpul nostru, în ce manieră le-ați vedea cristalizate literar?

— Ținînd seamă de marea importanță a subiectului, de faptul că el contribuie plenar la modelarea unor conștiințe, modalitatea realistă mi se părea cea mai indicată. Perfecta articulare logică a faptelor, puternicul relief al personajelor, forța exemplului, trebuie să coordoneze munca dramaturgului preocupat de viața tineretului. Numai astfel putem saluta în acel dramaturg un veritabil pedagog cu subtilități care să cîștige tineretul și care să ne contamineză și pe noi, pedagogii de la catedră, prin sinceritate și adevărate.

LAURENȚIU TOMA

directorul Casei de cultură a studenților „Grigore Preoteasa“

„Acest patos al esențialului...”

— Se știe că arta teatrului se bucură în rindul tineretului studios de o popularitate cu finalizări fecunde. Fervoarea cu care studenții caută formule inedite de spectacol interesează, cred, nu numai sub raport estetic, ci și etic — pasiunea pentru a exprima la o înaltă combustie sufletească adevăruri.

— Într-adevăr, teatrul are și un mare rol educațional, de formare a tinerelor generații. O artă scenică prin care să se exprime marile adevăruri ale umanității a devenit de mulți ani interesul major al formațiilor noastre de teatru. Dintre toate formulele încercate de-a lungul anilor, singura care întrunește adeziunea totală a sălii este formula teatrului politic.

— Ce înțelegeți prin această formulă?

— Înțeleg un teatru militant prin noutatea problematicii, prin caracterul de dezbatere principală, comunistă, a tuturor problemelor specifice tineretului. Tinerii noștri sînt extraordinari prin puritatea cu care privesc viața;

înțeleg prin aceasta capacitatea de adăncire a observațiilor. Chiar atunci cînd vin la un spectacol cu o piesă clasică, vor să surprindă mai ales ideile universal-valabile ale textului.

— Vă rog să concretizați.

— Avînd un public specific — studentesc — am încercat spectacolul-dezbateri care nu se termină cu tradiționala cortină, ci se termină în sufletul fiecărui spectator. Spectacolul nostru cu Baraca a însemnat un experiment interesant. În baraca unui șantier, tineri din mai multe medii sînt confrunțați cu munca, cu orizonturile vieții muncitorești. Sala era chemată să participe la dezbateri etică pe marginea cazurilor scenice. Un dialog public-scenă de o extraordinară consistență educațională.

— Tot în sfera aceasta de preocupări înscrieți și spectacolele-colaj. Am citit un afiș...

— Este una din căile prin care studenții valorifică scenic folclorul. Pot afirma, pornind de la cele văzute aici, seară de seară, că studentul român iubește tradițiile artei populare, mai mult, printr-un joc inteligent, prelucreează motive folclorice care exprimă dimensiuni ale gândirii populare. Om de omenie, Pretutindeni ești tu, pămîntule au fost spectacole pregătite într-un entuziasm propriu vârstei marilor elanuri, de unde și concluzia că patriotismul interpreților și al spectatorilor își caută rădăcini în tot ce a creat mai valoros poporul.

— Ați amintit de latura patriotică a unor spectacole studentești de succes. Alte preocupări pentru educația patriotică prin teatru?

— Ne stau în atenție marile evenimente din istoria partidului și a țării și ele devin pretexte pentru ample acțiuni politico-educative. Exemple sînt foarte multe, voi aminti doar reacția la aceste manifestări. Tineretul nostru este câștigat din principiu de ideile generoase, eroice, prin care noi ne-am afirmat ca popor liber și demn. Aceste idei generoase le vor exprimate artistic, într-un stil sobru, fără abuz de figuri de stil, cu multă, foarte multă substanță tematică. Acest patos al esențialului este cerut, cred eu, dintr-o robustețe interioară exemplară.

— Căldura cu care îmi vorbiți despre spectatori acestui important lăcaș de cultură mă îndreptățește să vă întreb despre felul în care ați dori ca ei să devină eroi de teatru. Pentru că trebuie ca acești tineri minunați să anime viața noastră spirituală și ca inspiratori de personaje literare.

— Dramaturgii noștri ar trebui să facă efortul de a re trăi imaginativ vârsta de 20 de ani. Este o vîrstă de răs pîntie, care lasă urme pentru toată viața. Este momentul opțiunilor, al intrării în viață. Trebuie cunoscute și artistice aceste opțiuni — profesii, viață de familie, prietenii... Nu exagerez afirmînd că în fiecare tînăr există o mină de inspirație, întregul său univers sensibil dezvăluie omul minunat al prezentului, un om

al întrebărilor mistuitoare și al răspunsurilor chibzuite, un om al dăruirii, al dragostei pentru semenii săi. Ca să rămînem în specificul acestei discuții, fiecare gong ce anunță o ridicare de cortină ne obligă să privim sala. În nerăbdarea cu care spectatorii așteaptă o nouă și pasionantă confruntare cu viața transfigurată, citim o sănătate morală stimulatorie pentru noi și noi, acțiuni culturale. Datorăm totul publicului nostru.

Anchetă realizată de Ionuț Niculescu

Funcția educativă a teatrului pentru copii și tineret

Cred că este inutil să mai insist acum asupra faptului că teatrul, alături de celelalte arte, constituie un instrument — poate cel mai eficace — de educație politică, socială, morală și estetică a maselor.

Este de mult consacrată sinonimia teatrul — tribună de idei !

Într-o societate în care educația maselor se desfășoară după un program politic ferm, cum este societatea socialistă românească, educația tinerilor — a aceloră pentru care procesul educațional constituie principala activitate — își capătă o importanță și o responsabilitate deosebită. Educînd tineretul prin artă — deci, implicit, și prin teatru — contribuim la marea operă de importanță vitală pentru făurirea căreia își îngemănează eforturile întreg poporul : formarea omului de tip nou pe care îl preconizează societatea socialistă multilateral dezvoltată.

În perspectiva importanței sporite a teatrului ca factor educativ al tineretului, consider oportună deschiderea acestei discuții la revista „Teatrul” și nu întîrzii să particip. Aș putea face aici o teorie a teoriei valențelor educative ale teatrului... Nu. Mi se pare

mai eficient să dau cîteva exemple practice, unele chiar din experiența mea directă.

Răsfoind frumoasele pagini ale dramaturgiei actuale românești, trebuie să recunosc faptul că atît numărul cît și calitatea pieselor adresate tineretului sînt reduse. Desigur, există îmbucurătoare excepții (de exemplu, *Acești ingeri triști* de D. R. Popescu și *Simple coincidențe* de Paul Everac). Însă numai cu acestea nu putem vorbi încă despre o valoroasă dramaturgie contemporană pentru copii și tineret. „Bătrîna” Notă zero la purtare constituie încă „piesa de rezistență” a genului !...

Desigur, se cere, în această direcție, și calitate, dar și cantitate. Îmi doresc un spectacol în care să dezbate probleme ale copiilor sau tinerilor de azi și sînt nevoită să-mi amîn pentru un perpetuu „mîine” surpriza descoperirii unui text bun.

O altă direcție de exercitare a funcției educative a teatrului asupra tineretului o constituie forma de reprezentare spectaculară a unui text dramatic. Pe lîngă faptul că este merit să pună în lumină ideile piesei, sarcina spectacolului constă și în a educa copiii și tineretul în spiritul bunului-gust, sensibilității, dragostei de frumos. Astăzi, mai mult decît oricînd, cei tineri, avînd la îndemînă mijloace de informare artistică mult extinse (radio, T.V., cărți, filme, reviste, albume etc.), au o evidentă deschidere către teatrul de bună calitate, în pas cu gîndirea estetică modernă, către un teatru direct, viu, penetrant, neînchisat în șabloane, acceptînd experimentul — însă întemeiat, motivat. Să nu uităm că însuși specificul vârstei tinere este o firească înclinație către noutate și încercare.

Teatrul acționează ca factor educativ, poate, cel mai evident, asupra acelor tineri care, din ce în ce mai mult, îl practică în calitate de amatori. Mă alătur hotărît celor care opinează constant pentru introducerea teatrului în programa învățămîntului de cultură generală. Din vremuri străvechi, muzica și desenul și-au găsit loc în programele de educație a tinerilor ; iar teatrul a fost inclus, de